

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

113. Nykvarn, Kallerstads ägor, S:t Lars sn, Hanekinds hd.

Pl. XXXVIII. Fig. 1.

Litteratur: W. 68; C. F. Nordenskjöld, *Reseber.* 1874, III, s. 67, teckn; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 31, teckn.

Runstenen står rest på en kulle omedelbart öster om bron över Stångån vid Nykvarn och norr om vägen. Den anträffades 1874 vid läggande av grunden till en större fabriksbyggnad invid Stångåns östra strand liggande i våttnet bland stenar, varav största delen varit använd till brokar under gamla Stångebro. Den låg något tiotal meter ovanför den plats, där den nu står, ungefär mitt emellan bron och vattenfallet. Hamnen var förr nedanför Nykvarn.

0 |-----| 1 m.

1. Öz. 113. Nykvarn.

Ämnet är granit. Höjden är 2,57 m, bredden vid foten 78 cm, på mitten 75 cm, nära toppen 70 cm. Runslingans största bredd är 15 cm. Ornamentslingorna äro upphöjda genom att bottnen mellan dem bortmejslats.

Inskriften börjar med ett kolon, vars nedre punkt är skadad, och kvinnonamnet **uerun**; t. h. om **e** finnes en avflagnings, men runan har ej kunnat vara **k**, såsom i W. 68. I 21—25 **eftir** har **t** en prick mitt på staven. Den avlidne sonens namn har varit **bofa**, vars **o** liksom de övriga har formen **ʒ**; **f** är svårt skadat, staven ser ut som en remna, bistavarna äro avflagade men spåras. Ordet 'och' är ristat **aouk**. Den avlidna dotterns namn är **eskerpi**. I **totur** är **o** grunt hugget, staven räcker varken med foten eller toppen till slingan; på de båda **t** utgå bistavarna nedom stavens topp; av **r** är nedersta delen avflagad.

Inskriftens slut står i slingstycken på stenens mitttyta. I **seol** har **o** bistav blott till höger. I **pera** är staven av **R** mycket skadad.

Inskriften är följande:

Vänstra slingan: : uerun :	5	10	15	20	25	Högra slingan: bofa : sun : sin :
aouk : eftir : eskerpi :	40	45	50	55		80 85
totur						
Mellan ormarnas halsar: sina				60		Mittdrakens kropp: kup : hiulbi :
						65
Mittdrakens stjärt: seol : pera	70	75				

Namnen **uerun**, fsv. **Værun*, **eskerpi**, fsv. *Æsgærdhi* äro eljest obekanta, men bådas leder användas vid namnbildning.

På ett sätt, som motsvarar **hiulbi**, ristas verbet 'hjälp' 3 pl. pres. konj. **hulbin** uti B. 400, L. 197, D. I, 177 Eka, Vaxala sn, Uppl., 3 sing. pres. konj., **hulbi** D. I, 7 Finstad, Bro sn och hd, Uppl., **ulbi** B. 731, L. 939 Berg, Y. Selö (Brate 1895), **hiolbi** Tumbo (Brate 1897), **hiolbi** Berga, Skultuna sn. Västml. (Brate 1898), **iulbi** B. 1095, L. 1058 Ovensjö, Gästrikland, och **hiulbi** Ög. 229 Varby. Noreen, *Aschwed. Gram.* § 530, anm. 1, förklarar **hiulbi** säkerligen riktigt såsom *hiolpi*.

Översättning: Værun lät resa denna sten efter Bove, sin son, och efter Äsgärd, sin dotter. Gud hjälpe deras själ!

A. Ridderstad, Östergötland I, s. 90, omtalar, att en person, som var närvarande vid tillvaratagandet av Ög. 113, lämnat honom det meddelande, att samtidigt tvenne mindre stenar hittades, vilka även hade tydliga runor; de nedlades i grunden till fabriksbyggnaden.